

د خېږنو لوی ریاست څخه په لیدنه کې د کرنې وزیر: خېږنې، د کرنې زړه ده

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزیر ډاکټر انوارالحق احدی، د یاد وزارت د خېږنو لوی ریاست او د نباتاتو د خونديتوب ریاست څخه، چې د بادام باغ په خېږنیز فارم کې دي لیدنه وکړه. په دې لیدنه کې، د کرنې وزارت د خېږنو لوی ریاست مشر نجیبه عطایي، په تېر مال کال کې ددې ریاست د کرنو او لاسته راوړنو په هکله ښاغلی احدی ته مالومات وړاندې کړه او دغه راز د ۱۴۰۰ ام کال پلانونه یې د کرنې له وزیر سره شریکه کړه.

مېرمن عطایي وویل: «د وزارت د مشرتابه د ملاتړ او د خېږنې د برخې د کارکوونو د فعالیتونو له امله، تر دې دمه د هېواد په بېلابېلو ولایتونو کې ۲۲ لوی خېږنیز فارمونه فعال دي، چې د کرنیزو محصولاتو په زیاتوالي کې رغنده رول لري.»

د کرنې وزارت د خېږنیو لوی ریاست مشر دغه راز وویل، چې د خېږنیزو فارمونو زیاتوالي د دوی په برنامه کې دي، او په ۱۴۰۰ ام کال کې هلې ځلې کوي، چې په یوشمېر نورو ولایتونو کې هم یوشمېر خېږنیز فارمونه جوړ کړي.

په همدې حال ښاغلی احدی د کرنې په سکتور کې خېږنه مهمه بلل او ویې ویل: «خېږنې د کرنې زړه ده، او موږ د کرنې په بېلابېلو برخو کې د لا ډېرو خېږنو په ترسره کولو سره کولی شو، چې پرمختګ وکړو او خپل کرنیز محصولات زیات کړو، ترڅو ورسره د کرنیزو محصولاتو د تولیدوونکو ژوند چې بزرګران دي مثبت بدلون وکړي او د ملي اقتصاد په پیاوړتیا کې لا ډېره ونډه واخلو.»

د کرنې وزیر دغه راز د خاورې پیژندنې، د نباتي ناروغیو د تشخیص او د مېوو لابراتوارنو څخه هم لیدنه وکړه.

ننگرهار کې د اوبولگولو د لمړیزې برېښنا پروژې گټې اخیستنې ته وسپارل شوه

۳

د نیالګیو اېښودو او ونو خونديتوب له گټو سره اشنا شی

۴

سالانه ۱۵۰ ټن گوشت ماهی در بلخ تولید می شود

۳

د اوبولگولو نوې لارې چارې: کونړ کې څلور زره جریمه ځمکه د لمړیزې برېښنا له لارې خړوبېږي

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت د اوبولگولو او طبیعي سرچینو مرستیال حشمت الله غفوري کونړ ولایت ته د خپل سفر په ترڅ کې د کونړ والي محمد اقبال سعید، د ولایتي شورا استازو، قومي مشرانو او ځوانانو په شتون کې د لمړیزې برېښنا له لارې د څلور زره جریمه لاسي ځمکو خړوبولو په پار د اوبولگولو څلور شبکې گټې اخیستنې ته وسپارل. د کرنې وزارت د اوبولگولو او طبیعي سرچینو مرستیال حشمت الله غفوري وویل، چې د اوبولگولو یاد څلور شبکې به د کونړ ولایت په درو ولسوالیو کې څلور زره جریمه

ځمکه خړوبه کړي، او کومې سیمې چې پخوا د اوبو له ستونزې سره مخ وې د اوبو ستونزې یې هوارې او ترڅنګ یې یادې شبکې به د سترو فارمونو د پراختیا او بڼونو جوړولو په پار وکارول شي. ښاغلی غفوري وویل: «د اوبولگولو د یادو څلورو شبکو تولید لګښت څه باندې ۹۱ میلیونه افغانۍ ده. له اړوندو بنسټونو څخه د یادو شبکو د ښه پلي کېدو په پارمنه کوم او له اړوندو چارواکو غواړم چې له دغو شبکو څخه په سمه توګه گټه پورته کړي او ساتنه یې وکړي.»

دیدار وزیر زراعت از ریاست صحت حیوانی: بررسی زمینه های بهبود خدمات صحت حیوانی

د ډاکټر انوارالحق احدی، وزیر زراعت، آبیاری و مالدارۍ از ریاست صحت حیوانی وزارت واقع در دارالامان دیدار کرد. هدف از این دیدار، شنیدن مشکلات و دریافت نیازمندی ها به هدف بهبود کار این بخش بود.

وزیر زراعت از ادارات، لابراتوارها، بانک واکسین و دیگر بخش های این ریاست دیدار کرد و از آنان درباره مشکلات، نیازمندی ها و زمینه های بهبود امور پرسید. مسوولان ریاست صحت حیوانی دست آوردها، پلان ها و مشکلات شان را ارایه کردند. آنان راجع به مشکلات شان گفتند که شماری از کارمندان در این ریاست به سطح دکترا و ماستری تحصیل کرده اند و مسلکی هستند، اما بست های شان بالا نرفته است. هم چنان افزودند که در استیشن های قرنطین در گمرک ها، افرادی با معاشات اندک استخدام شده اند، در حالی که باید افراد مسلکی و با معاش بهتر، برای گرفتن نتیجه ی بهتر از این مرکزها، استخدام شوند.

پس از آن ډاکټر انوارالحق احدی، وزیر زراعت، آبیاری و مالدارۍ به مسوولان ریاست صحت حیوانی گفت که پلان های شان را برای بهبود شرایط تنظیم و نیازمندی های شان را پیشنهاد کنند. هم چنان وزیر زراعت راجع به تولید و تزریق واکسین های حیوانی به ریاست صحت حیوانی وظیفه سپرد تا ضمن بررسی نیازها، روشن سازند که کار تولید و یا خرید واکسین به چی صورت و از کدام کشور ارزان تمام می شود تا پس از این، به اساس برنامه ی سهل تر، واکسین های حیوانی فراهم و تزریق شود.

پس از آن ډاکټر انوارالحق احدی، وزیر زراعت، آبیاری و مالدارۍ به مسوولان ریاست صحت حیوانی گفت که پلان های شان را برای بهبود شرایط تنظیم و نیازمندی های شان را پیشنهاد کنند. هم چنان وزیر زراعت راجع به تولید و تزریق واکسین های حیوانی به ریاست صحت حیوانی وظیفه سپرد تا ضمن بررسی نیازها، روشن سازند که کار تولید و یا خرید واکسین به چی صورت و از کدام کشور ارزان تمام می شود تا پس از این، به اساس برنامه ی سهل تر، واکسین های حیوانی فراهم و تزریق شود.

لوگر کې د نږدې لس میلیونه افغانیو په لگښت د اوبولگولو شبکه گټې اخیستنې ته وسپارل شوه

د لوگر د کرنې رییس عبدالله تسل وایي، چې د اوبولگولو یاده شبکه ۳.۱۵ کیلومتره اوږدوالی لري او څه باندې درې زره او ۵۰۰ جریبه ځمکه خړوبوي او سلگونه کورنۍ ورڅخه هر اړخیزه گټه پورته کوي. د اوبولگولو د یادې شبکې د رغولو ټولیز لگښت ۹.۹ میلیونه افغانۍ ده، چې د کرنې وزارت د خلکو په گډون د کرنې او مالدارۍ پروژې «CLAP» له خوا د

د لوگر ولایت د محمدآغې ولسوالۍ اړوند د ذاهد آباد سیمې د اوبولگولو شبکې د رغولو چارې بشپړ او گټې اخیستنې ته وسپارل شوه. په دې اړه جوړه شوې غونډه کې، د لوگر والي عبدالقیوم رحيمي، د کرنې رییس عبدالله تسل او د یاد ولایت د ملکي او نظامي ادارو یوشمېر چارواکو کډون درلود.

آغاز کمپین‌های نهال‌شانی و مسوولیت ما

روند نهال‌شانی در اکثر ولایت‌های کشور آغاز شده است. به این مناسبت، اگر بخواهیم هم‌چون آب که ماده‌ی حیات، چیزی را ریشه‌ی زنده‌گی نام بنهیم، درخت است. این ریشه هر قدر ضعیف‌تر و ناتوان‌تر شود، ما و همه‌ی انسان‌ها را ضعیف‌تر و ناتوان‌تر می‌کند و نسل‌های پس از ما را به آغوش نیستی می‌کشاند. گذشته‌گان تا این دم، زنده‌گی و طبیعت و فضای کنونی را به ما به امانت گذاشتند و حالا این ما هستیم که باید آن را خراب نکنیم و چه بهتر که خوب‌تر از گذشته بسازیم به آینده‌گان بسپاریمش. برای این کار لازم است که از درختان همواره مراقبت و نگهداری کنیم. از درختان به عنوان ابزار استفاده نکنیم. درختان وظایفی را که خودشان دارند، اجرا می‌کنند؛ نیازی نیست که ما از آن‌ها بهره‌ی بیش‌تر و اضافی بکشیم و تضعیف‌شان کنیم. درخت، تولید اکسیجن می‌کند، آلوده‌گی‌های محیط و هوا را کاهش می‌دهد، بادهای آلوده را دفع می‌کند، برای ما سایه می‌آفریند، کاربن‌دای‌اکساید را جذب می‌کند. دیگر چی کند؟ این کارها، برای ما فرصت‌ها و زمینه‌های کلانی برای زنده‌گی است. پس باید از درخت به عنوان پایه‌ی طناب لباس‌شویی استفاده نکنیم. باید درک داشته باشیم که درخت پایه‌ی برق نیست. درخت، چنان‌که گفتیم، تهیه‌کننده‌ی ماده‌های اولیه‌ی حیات بشر است. بناً اگر درخت زبان ندارد، ما زبان داریم و این را به هم‌دیگر باید بگویم که با درختان چگونه رفتار کنند.

به کودکان‌مان بیاموزیم که به جای کندن نهال‌ها و شاخچه‌ها، از آبیاری و نگهداری آن‌ها، لذت ببرند. جلوگیری از انداختن پلاستیک و دیگر بازمانده‌های مضر در کنج و کنار و برگ‌وشاخ درختان، کار نادرست و بی‌رحمانه‌ای است و می‌تواند برای درختان مضر باشد.

همه‌ی کسانی که حیاط و حویلی خرد و یا کلانی که دارند، آن را نهال بنشانند. این روش، اصلی‌ترین کاری است که باید برای بقای حیات صورت بگیرد.

آلوده نساختن هوا، افزایش و ذخیره‌سازی آب‌های زیرزمینی با ساخت زمینه‌ی جذب برق توسط زمین، جلوگیری از آلوده‌شدن محیط، از کارهایی نیستند که دیگران باید انجامش بدهند. این کار همه‌گان است. این وظیفه‌ی منی که این متن را می‌نویسم و شمایی که این متن را می‌خوانید نیز هست. از خودمان و خانواده‌ی‌مان برای آوردن تغییر در روش برخوردمان با طبیعت آغاز کنیم. این تغییر را با نگهداری طبیعت، مراقبت از درختان، نهال‌شانی و محبت دادن به طبیعت، آن قدر تمرین کنیم که به عادت‌مان بدل شود.

اگر این مراحل را مد نظر نگیریم، اگر همین طور به آلوده‌سازی محیط ادامه بدهیم و اگر همین طور هیچ تغییری در رفتار خودمان نیاوریم، باید بدانیم و بپذیریم که به نسل‌های آینده، پسران، نواسه‌ها و نسل‌های بعد از آن‌ها، دوزخی را به جای زمین و وطن، به میراث می‌گذاریم که مسلماً مایه‌ی شرم‌ساری‌مان خواهد بود.

لغمان کې د کرنیزو توکو د بازارموندنې مرکز جوړېږي

د لغمان ولایت د قرغیو ولسوالۍ د عزیزخان کڅ سیمه کې د کرنیزو توکو ټولولو او بازارموندنې د مرکز د بنسټ ډبره، په ټولنیزو چارو کې د لغمان ولایت مرستیالي بریښنا ساپی او د دې ولایت د یوشمېر نورو سیمه ییزو چارواکو په شتون کې کېښودل شوه. د لغمان د کرنې ریاست چارواکي وایي، چې یاد مرکز د گډوالو نړیوالې ادارې «IOM» د «RADA» برنامې له خوا د ۴۰ زره امریکایي ډالرو په لگښت جوړېږي. د دې مرکز په جوړېدو سره به د بزگرانو کرنیزو توکو ته بازار موندنه او د دوی اقتصادي پیاوړتیا ته زمینه برابره شي. دغه راز د بزگرانو په اقتصادي وضعیت کې مثبت بدلون رامنځته او زیات شمېر خلک به ورڅخه گټه پورته کړي.

د سوېل ختیځ زون د دریو ولایتونو د کرنې یوشمېر کارکوونکو د ملخانو پر وړاندې د مبارزې لارې چارې زده کوي

د کرنې وزارت د بوټي ساتنې لوی ریاست په تخنیکي او د ملگرو ملتونو د خوړو او کرنې ادارې «FAO» په مالي همکارۍ د سوېل ختیځ زون د «پکتیا، پکتیکا او خوست» ولایتونو د کرنې سیمه ییزو کارکوونکو د ملخانو کنټرول، سروې او نورو اړینو تخنیکي برخو کې روزل کېږي. دغه درې ورځنۍ روزنیز پروگرام چې، د پکتیا ولایت د کرنې په ریاست کې په لاره اچول شوی ده، یادو کارکوونکو ته د ملخانو پر وړاندې د مبارزې تخنیکي لارې چارې، سروې او نورو تخنیکي برخو کې نظري او عملي زده کړې ورکول کېږي.

ملخانو سره مبارزه اړینه وگڼله او له گډونوالو یې وغوښتل چې تر لاسه شوي تجربې او زده کړې له بزگرانو سره هم شریکې کړي. په همدې حال کې، د بوټي ساتنې سرپرست رییس میرجان همت په خپلو خبرو کې وویل، چې سرکال یې د هېواد په سرحدي ولسوالیو کې په زرگونه هکتاره ځمکې د صحرايي ملخان څخه پاکې کړي، او د کنټرول یادي کړنې به په راتلونکي کې هم دوام ولري. یاد روزنیز پروگرام په راتلونکي کې ملخانو سره د ښې مبارزې په موخه په لاره اچول شوی ده.

د دې روزنیز پروگرام په پیل غونډه کې، د پکتیا د کرنې رییس محمدالدین مومند وویل، چې د صحرايي ملخانو د پېرښت طبیعت ننگوي، فصلونه زیانمنوي او چاپېریال له گډوډۍ سره مخ کوي. ښاغلی مومند صحرايي

ننگرهار کې د اوبولگولو د لمريزي برېښنا پروژه گټې اخيستنې ته وسپارل شوه

ډاکټر صدیق خالد
کارمند ارتباطات «CPMO»

د کرنې، اوبولگولو اومالدارۍ وزارت د اوبولگولو او طبیعي سرچینو مرستیال حشمت الله غفوري، ننگرهار ولایت ته د خپل سفر په ترڅ کې؛ د ولسمشر سترسلا کار او د ننگرهار والي ضیاء الحق امرخېل او یوشمېر سیمه ییزو چارواکو په شتون کې د اوبولگولو د لمريزي برېښنا پروژه گټې اخيستنې ته وسپارل.

په دې اړه جوړه شوې غونډې ته د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت د اوبولگولو او طبیعي سرچینو مرستیال حشمت الله غفوري وویل: «نن موږ د یوې لویې پروژې پرانیستنه کوو. پخوا به مو د کانال ریاست اړوند ۱۶۰۰ هکتاره کرنیزه ځمکه د واټر پمپونو په واسطه اوبه کوله، چې له ډېرو ستونځو سره لاس او گریوان و. کله به برېښنا نه وه او کله به هم واټر پمپونه خراب ول، خو ددې پروژې په عملي کولو سره اوس موږ کولای شو چې، څلور زره هکتاره ځمکه د لمريزي برېښنا په مټ خړوبه کړو.»

ښاغلی غفوري زیاته کړه: «دلته درې زره او ۶۱۸ لمريزي تختي لگول شوي دي، چې ۱.۲ ميگاواټه برېښنا توليدوي. له تخنیکي پلوه ددې برېښنا په واسطه اوبه د کانال له سیمې نه ۶۳ متره پورته سیمو ته د کرنیزو ځمکو د خړوبولو په پار پورته کوي، چې له دې سره د کانال د شرکت تولیدات دوه برابره زیاتېږي او له دوه زره زیاتو بزگرانو ته د کار زمینه هم برابریږي.» په همدې حال کې د ولسمشر

سترسلاکار او د ننگرهار والي ضیاء الحق امرخېل وویل، چې دا یوه ستره پروژه ده او د ننگرهار ولسونو لپاره حیاتي ارزښت لري.

ښاغلی امرخېل وویل، چې ددې پروژې له لارې د ننگرهار بزگرانو ته د کار زمینه برابریږي او همدارنگه زرگونه جریبه کرنیزه ځمکه خړوبوي. د ننگرهار والي زیاته کړه: «اوس مو له ولسونو څخه هیله داده، چې ددې سترې ملي پروژې د ساتلو په برخه کې له خپل حکومت سره اوږه په اوږه همکاري وکړي او ددې سترې ملي پروژې ساتنه دې وکړي.»

ضیاء الحق امرخېل ددې پروژې د تمویل په پار له آسیایي پراختیایي بانک څخه مننه وکړه او زیاته یې کړه چې په ننگرهار کې د داسې سترو پروژو د پلي کېدو وړتیا شتون لري.

ورسپري، چې له تېرو لسيزو څخه بې اوبو پاتې وې او گټه ترې نه اخيستل کېده. دا پروژه د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت اړوند د ننگرهار کانال د زېرمو د بیا رغونې پروژې (NVDA) له خوا د ۱۴۲ ميلیونه او ۷۹۸ زره افغانیو په لگښت، چې د آسیایي پراختیایي بانک (ADB) لخوا تمویل شوي، د ننگرهار ولایت د فارم هدې په سیمه کې پلي شوي دي. باید وویل شي، چې ددې پروژې په پلي کولو سره به د سیمې د چاپېریال ساتني کیفیت هم وده وکړي او د محیطي نا اټکل شویو پېښو کچه به هم راتیټه شي او په مستقیم ډول دوه زره کسان او په غیر مستقیم ډول اته زره او ۶۰۰ کسان له دې پروژې څخه گټه پورته کوي.

د ننگرهار کانال د زېرمو د بیا رغونې پروژې چارواکي وايي، چې د دې پروژې له لارې شا وخوا څلور زره هکتاره کرنیزه ځمکه خړوبېږي. د دوی په خبره د نوموړې پروژې اړوند ۱۶۰۰ هکتاره ځمکه تر کرنې لاندې وه او پاتې دوه زره او ۴۰۰ هکتاره ځمکې ته اوبه نه رسېدل، خو د یادې پروژې په پلي کولو سره به د اړوندو فارمونو ټوله ځمکه، چې څلور زره هکتاره کېږي، د کرکېلي وړ وگرځي او د کال په څلورو فصلونو کې به په کافي اندازه اوبه ولري. ددې ترڅنگ به د ننگرهار وادي کرنیز شرکت تولیدات په سلو کې ۹۰ سلنه لوړشي او د کرنیزو ځمکو او بڼو د اوبو د کموالي ستونځه به هم تر ډېره بریده حل شي او ترڅنگ یې هغو ځمکو ته به هم اوبه

سالانه ۱۵۰ ټن گوشت ماهی در بلخ تولید می شود

و کلدان نیز از ظرفیت بلند در راستای انکشاف صنعت ماهی پروری برخوردار می باشند، اما تا کنون سکتور خصوصی در این زمینه سرمایه گذاری نکرده است.

محمد سالم ساعی از تاجران و سرمایه داران خواست در این قسمت سرمایه گذاری کنند تا از یک سو ماهی خوش کیفیت تولید شود و از جانب دیگر برای شهروندان زمینه کار مساعد گردد.

با انکشاف صنعت ماهی پروری بر علاوه گردش سرمایه داخلی، برای صدها تن کار دایمی مساعد شده و دسترسی مردم به گوشت ماهی نیز سهل می گردد. آقای ساعی تاکید می کند ریاست زراعت بلخ در نظر دارد تا در سال ۱۴۰۰ یک مرکز هیچری برای تولید جوجه ماهی را در ولسوالی دهدادی و یک مرکز تولیدی ماهی را در ولسوالی کلدان از بودجه انکشافی به منظور ترویج و گسترش بیش تر صنعت ماهی پروری بسازد.

قیمت ترین گوشت ماهی، گوشت ماهی لقه است که هر کیلوی آن بین ۶۰۰ تا ۸۰۰ افغانی خرید و فروش می شود. تفراره ماهی ۴۰۰ افغانی و زغاره ماهی و شیر ماهی ۲۵۰ تا ۳۲۰ افغانی در بازار بلخ فروش می شود.

اوزبیکستان و پاکستان وارد می شود. از این دو کشور ماهی لقه، زغاره و شیر ماهی وارد می گردد.

رییس زراعت بلخ می افزاید با آن که ولایت بلخ دریای آمو را دارد، در ولسوالی های شورته

ماهی در امتداد دریای ولسوالی های هم جوار با دریای آمو مربوط به ولایات کندز، بلخ و جوزجان فراهم می شود.

از سوی دیگر، بیش تر ماهی مصرفی به شکل وارداتی از خارج کشور به خصوص از

ماهی پروری در بلخ یکی از صنعت های پردرآمد است. در حدود ۸۰ فارم ماهی پروری در بلخ فعالیت دارند. در این فارم ها سالانه در حدود ۱۵۰ متریک ټن گوشت تولید ماهی تولید می شود. این مقدار، کم تر از ۱۰ درصد گوشت مورد نیاز مارکیت را فراهم می کند.

این فارم های ماهی پروری از سوی ریاست زراعت بلخ و سکتور خصوصی در سال های اخیر ساخته شده است.

محمد سالم ساعی رییس زراعت ولایت بلخ، می گوید که حوض های ماهی پروری این ولایت بیش تر در ولسوالی های شورته، کلدان، شولگر، نهرشاهی، بلخ، دهدادی و خلم موقعیت دارند. او گفت: «در ولایت بلخ یک فارم هیچری (فارم تولید جوجه ماهی) ماهی در ولسوالی بلخ فعالیت می کند و ظرفیت تولید سالانه آن به یک و نیم میلیون جوجه ماهی می رسد. این ریاست پلان دارد در سال ۱۴۰۰ دو مرکز تولید جوجه ماهی دیگر را نیز بسازد.»

گوشت ماهی مورد نیاز باشنده گان بلخ کم تر از ۱۰ درصد از حوض های ماهی پروری تهیه می شود. یک مقدار بیش تر از صید

د نیالگیو اېښودو او ونو خونديتوب له گټو سره اشنا شی

لیکواله: طاهره صمدي
ژباړه: جمعه گل اشرفي

لومړی برخه

ونه د طبیعت د ښکلا تر ټولو غوره ملاتړ کوونکی دی. دغه راز د ودانۍ او زرغونتیا لگو او د ژوند، د هوا د پاکوالي او دخلکو د سوکالی او آرامتیا او د طبیعت د پاکوالي او ښکلا لامل دی.

د ونو او نیالگیو گټې:

ددې لپاره چې د ونو او نیالگیو اېښودو پر اهمیت پوه شی او د طبیعت په خونديتوب او د انسانانو په ژوند کې یې پر ونډه خبر شی، د ونو او نیالگیو اېښودو یوشمېر گټې درته وایو:

۱- د طبیعت ښکلوونکی

له ونو پرته ژوند او طبیعت، دواړه ناندوله او بدرنگه کېږي. د انسانانو په ژوند او د طبیعت په صحنه کې د نو او ځنگلونو شتون، د ښکلا، ښادۍ، زرغونتیا، سوکالی، پاکۍ او طراوت لامل کېږي.

۲- د انسانانو او حیواناتو د ژوند اصل:

ونې او نیالگي د ځمکې نبض دي او د انسانانو او حیواناتو او حتا د یوشمېر گیواو د حیات اصل دي، ځکه چې نیالگي او ونې د سیمې د گازاتو له ډلې کاربن ډای اکساید او د اکسیجن تولید، چې د انسانانو او حیواناتو له اساسي اړتیاوو څخه دی، د انسانانو د ژوند د دوام او د طبیعت د چرخې د سلامتیا لامل کېږي. د نیالگیو کموالي او د ځنگلونو له منځه وړل په ځانگړې توگه د لوگیو او ماشینی ژوند په دې عصر کې، د انسانانو او حیواناتو د نسل د انقراض لامل کېږي.

۳- د حیواناتو د تغذیې سرچینه:

د ونو او نیالگیو پانې او ښاخونه د څارویو او کله ناکله د انسانانو د تغذیې مهمه برخه جوړوي او د انسانانو د مصرفي غوښو په تولید کې (له گیواو څخه د حیواناتو په تغذیې سره) لومړنی ونډه لري.

۴- د لرگیو په صنعت کې ترې گټه پورته کول:

د ونو لرگي، د لرگیو په صنعت کې کارول کېږي او د انسانانو د ژوند د اړتیاو توکو د برابرولو په برخه کې رغنده رول لري.

۵- د خاورې د فرسایش مخنیوی:

نیالگي او ونې کولای شي، چې د کرنیزو خاورو د فرسایش مخه ونیسي او د سېلابونو راوتو په صورت کې د کرنیزو ځمکو د خونديتوب لامل شي.

۶- د اوبو او هوا تعادل برابرول:

نیالگي د آبوهوا په بدلونونو او د دوی ترمنځ د اعتدال په رامنځته کولو کې رغنده رول لري. د ځنگلونو رامنځته کول او پراختیا نه یوازې دا چې د اوبو او هوا پر لړۍ اساسي اغېزې لري، ترڅنگ یې د الوتونکو، څارویو او نورو اهلي او وحشي حیواناتو په حشر او نشر او په ټوله کې د طبیعت د چرخې په تعادل کې رغنده ونډه لري.

۷- د گیواو په وده کې اغېزه:

د ونو او نیالگیو رېښې او سیوري، د هغو گیواو د خونديتوب او ودې په برخه کې، چې په خپله نه شي کولای د اوبو د جذبولو لپاره خپلې رېښې د ځمکې اعماقو ته ورسوي او یا په گرمو موسمونو کې د لمر د مستقیمو وړانگو ځواک او تحمل ونه لري او یا د تندو بادونو او بارانونو پر وړاندې

د غږ ککړتیا، د تودوخې ټپټېدل، د نسبي رطوبت زیاتوالی او د دورې او خاورې د جذب لامل کېږي او په ښارونو کې د زرغون چاپېریال شتون په ښاري او صنعتي ټولنه کې د انسانانو د ژوند د تحمل لامل کېږي.

د تودوخې کموالي، د نسبي رطوبت زیاتوالی او د خاورې او دورو په جذب کې د زرغون چاپېریال ونډه:

د نورو گیواو په پرتله زرغون چاپېریال د ونو د پانو د پراخوالي په نسبت کولی شي، چې د نسبي رطوبت د زیاتوالي، د تودوخې د کچې ټیټوالي او د هوا د پاکوالي لامل شي. ونې او نیالگي د تودوخې کچه ټیټوي، هوا په خوزښت راولي او د هوا د وچوالي مخه نیسي.

لکه څنگه چې پوهېږو شنه چاپېریال بېلابېلې ښې گنې لري. خو تر ټولو مهمې ښې گنې یې د چاپېریال د شرایطو ښه کول، د هوا د ککړتیا د کچې ټیټول، په چاپېریال کې د اوبو پر چرخه مثبت اغېزه او د ځمکې لاندې اوبو د کیفیت ښه کول دي.

۱۳- د یوې سیمې د اوبو او هوا پر بدلون اغېزه:

د گیواو په ځانگړې توگه د ځنگل شتون د چاپېریال د حرارت په بدلون کې رغنده رول لري او د ځمکې فصلي او ورځنۍ تودوخه متعادل کوي، چې د اوبو او هوا د اعتدال لامل کېږي، ځکه په اوږې کې د لمر د تودوخې یوه اندازه انرژۍ جذبوي او د تودوخې د کچې د ټیټېدا لامل کېږي او په ژمي کې د تودوخې د له منځه تلو مخه نیسي.

۱۴- د هوا په پاکوالي کې اغېزه:

په ټولیزه توگه، شنه گیواوې او زرغون چاپېریال د هوا کاربونیک گازونه، چې د ژونديو موجوداتو د تنفس، کیمیاوي معاملو او د ککړ چاپېریال په پایله کې هوا سره گډېږي جذبوي، او د اکسیجن گاز چې د ژونديو موجوداتو لپاره یوه حیاتي ماده ده، بېرته ورکوي. په ټولیزه توگه ۶۰ سلنه مصرفي اکسیجن د زرغون چاپېریال په وسیله برابرېږي؛ په همدې موخه د هوا پاکوالی او د ژونديو موجوداتو د اړتیا وړ اکسیجن برابرول د زرغون چاپېریال او ځنگلونو مهمې گټې دي.

۱۵- د اوبو خوزښت ته نظم ورکول:

ځنگلونه د هوا رطوبت او باران جذبوي، خوارې ته د اوبو د ننوتلو چارې اسانه او د اوبو چینو او ویالو ته ډېره گټه رسوي. دغه راز په طبیعت کې د اوبو د خوزښت په نظم کې رغنده رول لوبوي.

د مقاومت توان ونه لري، رغنده اغېزې لري.

۸- د مني په موسم کې د ونو له پانو او ښاخونو بزرگان او ښوال هم لازمی گټې پورته کوي.

د مني په موسم کې د ونو له رزېدلو پانو څخه کولی شو چې «ابر سره» متراکمه سره، چې توره خاوره (کرنیزه خاوره) نومېږي جوړ کړو. دا ماده د خاورې په واسطه د اوبو د ساتنې کچه لوړوي. هوموس، د خاورې معدني مواد هم جذبوي، او د دوی د له منځه تلو مخه نیسي. په همدې موخه هوموس له خاورې سره یوځای کوي، ترڅو د گیواو د ودې په پار اړین مغذي مواد برابر کړي.

۹- د عطرو او درملو جوړول:

له ډېر پخوا راهیسې، ونې او نیالگي د عطرو، درملو او حتا یوډول چسپ د جوړولو په موخه کارول کېږي، د بېلگې په توگه د عفوني ضد تر ټولو غوره درمل د سدر او سنځلو له ونو، د وېښتانو تر ټولو غوره رنگ د حنا له ونې، تر ټولو غوره خوشبو کوونکي مواد د عرعر له ونې او په هغو کارخونو کې چې غواړي د خپل تولید ظرفیت لوړ کړي د ستریا له منځه وړلو لپاره تر ټولو غوره عطر د سروې له ونې څخه جوړېږي.

۱۰- د خاورې تولید، خونديتوب او فرسایش سره مبارزه:

ونه، نیالگي او په ټوله کې ځنگلونه د ونو د پانو او ښاخونو په ملتیا سره د بادونو د سرعت کچه ټیټوي او رېښې یې خاورې خوندي ساتي او د خاورې د فرسایش مخه نیسي. د ځنگلونو په منځ کې د ارامې هوا له وجې تخیږ ډېر لږ دی، او د خاورې د وچېدو گواښ چې د فرسایش د پیل مهمه برخه دي، له منځه ځي.

۱۱- د مېوې ونه:

د ډېرو ونو مېوې د انسانانو او حیواناتو د استفادې وړ دي، په داسې ډول، چې د انسانانو په تغذیې او د اړتیا وړ ویتامینونو په برابرول کې مهمه ونډه لري. د گیواو گټې او گیواو خوړل په طبي او حتیا دیني لارښوونکي ډېر توصیه شوي دي.

۱۲- د انسانانو تفریح ځای:

د ښار زرغون او سمسورو سیمو پراختیا، د هوا د ککړتیا د کچې ټیټولو ترڅنگ د هېوادوالو د تفریح سرچینې هم جوړوي، چې د ښاروندۍ د ژوند له اړینو برخو څخه دی. زرغون چاپېریال د بېلابېلو ککړو هوا له ډېلې د هوا ککړتیا،

تخریب کننده گان جنگل ها در کمر جریمه می شوند

در ولسوالی های مختلف کمر، ۱۷ هزار نهال چهارمغز توزیع و غرس شده است. هم چنان ساخت هشت حوض، توزیع سه هزار و ۹۵۰ متر پلاستیک و پایپ، ساخت دوهزار متر مکعب چکدم، نصب ۳۰ لوحه آگهی دهی و توزیع جواز برای ۶۴ اتحادیه جنگل داری از کارهای دیگر در بخش جنگل داری در این منطقه است. از سوی دیگر غرس پنج هزار جنگل در اسعدآباد ادامه دارد. یک تن از علمای کمر نیز حفاظت از جنگل ها را یک مسوولیت اسلامی و اجتماعی دانسته است. مولوی رحیم گل از باشنده گان دانگام می گوید:

«جنگل ها در پهلوای این که زیبایی و طراوت می آورد و حال هوای انسان را تغییر مثبت می دهد، در دین مبین اسلام ارزش و جایگاه خاص دارد: خداوند «ج» و رسولش به حفاظت از جنگل ها تاکید کرده اند و جنگل به صحت و روح انسان نیز فایده دارد، مردم هم کوشش کنند که از قطع جنگل ها و درختان جلوگیری کند و درخت غرس کنند.» مساحت جنگل های کمر به ۳۲۹ هزار هکتار زمین می رسد که حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد کل جنگل های کشور را تشکیل می دهد.

ریاست زراعت در مناطق مختلف این ولسوالی غرس کرده اند. عبدالوهاب گفت: «پنج تا شش هزار نهال چهارمغز از سوی ریاست زراعت برای ما داده شد، در ۱۰ قریه ای ولسوالی دانگام شانددیم.»

کمر از ولایت هایی است که دارای بیشترین جنگل است. ۲۰ تا ۲۵ درصد از جنگل های کشور در کمر موقعیت دارد. ریاست زراعت کمر در همکاری با مردم توانسته است فعالیت هایی را در راستای جلوگیری از تخریب جنگل ها عملی کند.

ضیاءالرحمان مومند رییس زراعت کمر می گوید: «کارهایی در راستای ساخت قوریه ها، ساخت چکدم ها، تراس ها، دندها، ارائه ای آگاهی و مشورت با مردم، توزیع نهال برای مردم، ایجاد شوراها و انجمن های جنگل داری کردیم، هزاران بته نهال را برای افزایش جنگل ها توزیع کردیم.»

در سال ۱۳۹۹ مالی، بیش از ۱۰۶ هزار بته نهال برای غرس در قوریه های کمر تولید شده است. از این میان، ۹۶ هزار آن به اتحادیه های جنگل داری، تاسیسات دولتی و عام المنفعه توزیع شده است. بیشترین این نهال ها چهارمغز است. در مناطقی از گوریکا، توحیدآباد، شاری، سابندی، تانگی، قریه خور، چلمزی چنار، سینزی، اسلام قلعه

شجاع الحق نوری
گزارش گر

باشنده گان ولایت کمر، در تصمیم بی سابقه ای،

قاجاق بران و تخریب کننده گان جنگل های این ولایت را جریمه می کنند. شوراها قومی در ولایت کمر تصمیم گرفته اند تا کسانی را که جنگل های این ولایت را به صورت غیرقانونی قطع و قاجاق می کنند، از ۲ تا ۱۵ هزار افغانی جریمه کنند.

عبدالوهاب از باشنده گان دهکده «انگورو» در ولسوالی دانگام که مسوولیت بخشی از انجمن ریاست زراعت این ولسوالی را به عهده دارد، می گوید: «در کنار این که حکومت قاجاق بران چوب را مجازات می کند، مردم محل و شورای قومی نیز تصمیم گرفته آن عده از افرادی که جنگل ها را قطع و چوب آن را می فروشند، جریمه نقدی کنند. از هر موتر سوزوکی ۱۵ هزار افغانی و از هر بار آدم «پشتکی» آن ۲ هزار افغانی جریمه می شوند و چوب از آن ها گرفته می شود.»

عبدالوهاب می گوید، از وقتی که این تصمیم گرفته شده در تخریب جنگل ها کاهش آمده است. به گفته ی باشنده گان ولسوالی دانگام، آنان شش هزار نهال چهارمغز را در همکاری

کمپین نهال شانی در کمر آغاز شد

در این مراسم گفت که در کمپین نهال شانی ۱۴۰۰، به همراهی سکتور خصوصی و ریاست زراعت، ۱.۸ میلیون نهال گوناگون، میوه ای و بدون میوه، زینتی و جنگلی، در ولایت کمر غرس می شود، که ۸۶ هزار نهال آن از سوی وزارت زراعت غرس می شود.

آقای سعید غرس این نهال ها را در سرسبزی محیط و تغییرات اقلیمی مفید خواند و از مردم کمر خواست که هر باشنده ای این ولایت یک نهال به خاطر سرسبزی و زیبایی محیط غرس کند.

کمپین نهال شانی در ولایت کمر در ماه دلو آغاز می شود و تا ماه حمل ادامه می یابد.

حشمت الله غفوری معین آبیاری و منابع طبیعی وزارت زراعت، در ادامه ی سفرش به ولایت کمر، همراه را با والی و شماری از مسوولان محلی آن ولایت، با غرس چندین نهال، کمپین نهال شانی را در این ولایت افتتاح کرد.

آقای غفوری در مراسمی که به این مناسبت در ولایت کمر راه اندازی شده، گفت که در جریان این کمپین، از قوریه های وزارت زراعت ۸۶ هزار نهال در کمر غرس می شود.

حشمت الله غفوری از باشنده گان کمر خواست که در این کمپین سهم بگیرند و در نگهداری و پرورش نهال ها، توجه داشته باشند. به همین ترتیب، محمداقبال سعید، والی کمر

د هرات د نیالگیو اېښودو په سړني کمپین کې به ۶۰ زره نیالگی کپنول شي

«کپنودل شي.»

د نیالگیو اېښودو کمپین د هرات ولایت د کرنې ریاست له خوا هرکال د سمسورو او زرغونو سیمو د ایجادولو او د هوا د ککړتیا د مخنیوي په پار په لاره اچول کېږي.

د نیالگیو اېښودو د کمپین په پرانیست غونډه کې د هرات د کرنې رییس له خلکو غوښتنه وکړه، چې د نیالگیو د خونديتوب او دغه راز د دې لړۍ د پیاوړتیا په برخه کې ډېره ونډه واخلي. د دې کمپین په ترڅ کې د هرات د کرنې ریاست به په خپلو اړوندو سیمو کې، نږدې ۲۰ زره نیالگیو غرس، خړوبه او خوندي کړي. هرات کې د نیالگیو اېښودو کمپین هرکال د سلواغې په ۱۵ پیل او د وري تر دویمه دوام کوي.

د گذرې ولسوالۍ د پشتون پل په سیمه کې د نیالگیو اېښودو کمپاین د ولایت د مقام مرستیالی محسنه حسن زاده، د کرنې رییس عبدالصبور رحمانی، د چاپیریال ساتنې رییس نصیر احمد فضلی، د کرنې ریاست د یوشمېر همکارانو، د رسنیو استازو او دغه راز بزگرانو په شتون کې رسماً پیل شو.

د هرات د کرنې رییس عبدالصبور رحمانی وایي: «د دې کمپین په ترڅ کې ټاکل شوې، چې د ولایت د مقام د ونډې پر اساس به پر امنیتي ارگانونو، ۱۹ ولسوالیو او دولتي اداراتو د زرغونتیا او د هوا د ککړتیا سره د مبارزې په پار ۶۰ زره تږینی، متمر او غیر متمر نیالگی وپېشل شي او

فعالیت پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی از آغاز تاکنون

محمد مهداد احمدی
گزارش گر

پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی، موسوم به CBARD، یکی از پروژه‌های مهم وزارت زراعت، آبیاری و مالداري است که تمامی فعالیت‌های آن در راستای کاهش دامنه‌ی کشت‌زارهای کوکنار و محوی این کشت‌زارها و هم‌چنین معرفی محصولات با ارزش در کشور صورت می‌گیرد.

این پروژه در سال ۲۰۱۸ میلادی، با هزینه ۴۶.۱ میلیون دلار از کمک‌های مالی سازمان بین‌المللی «INL»، یا Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs به همکاری اداره انکشافی ملل متحد، UNDP، در ولایت‌های ننگرهار، فراه و بادغیس آغاز به فعالیت کرد. این پروژه که تا سال ۲۰۲۲ ادامه خواهد داشت، بیشتر فعالیت‌هایش را در این ولایات در مشوره و همکاری با ۱۶۳ شورای محلی به پیش می‌برد. پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی از زمان آغاز به فعالیتش تاکنون، توانسته است هزاران پروژه بزرگ و کوچک را در راستای محدود ساختن کشت‌زارهای کوکنار، بهبود اقتصاد خانواده‌ها و ایجاد تسهیلات لازم به منظور ارزش‌افزایی محصولات تطبیق کند.

بخش عمده فعالیت‌های این پروژه در راستای حمایت از دهقانان و بالا بردن سطح تولید محصولات از طریق ساخت زیربنای زراعتی از جمله بهبود سیستم‌های آبیاری، ساخت گل‌خانه‌های جدید، ذخیره‌گاه‌ها، سردخانه‌ها، مراکز بسته‌بندی و پروسس محصولات زراعتی متمرکز است.

پروژه CBARD در ساحات تحت فعالیتش با ساخت باغ‌های متراکم و نیمه متراکم، گل‌خانه‌های کوچک و تجارتي، تاسیس مراکز پروسس سبزیجات و میوه‌جات، ترویج زنبورداری، جمع‌آوری حاصلات و بسته‌بندی آن، بازاریابی، راه‌اندازی برنامه‌های آموزشی برای دهقانان و همکاری تخنیکي تلاش کرده تا سطح تولید محصولات را بین چهل تا پنجاه درصد افزایش دهد.

دست‌آوردهای CBARD در ننگرهار

پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی مربوط به وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، از ۲۰۱۸ تا سال گذشته میلادی، دوهزار و ۶۸۱ جریب باغ جدید در شش ولسوالی ولایت ننگرهار در شرق کشور ساخته است. این باغ‌ها شامل سیب، لیمو، املوک، آلو، انار، مالت، گیلاس، ناک، چهارمغز و شفتالو می‌شوند. احداث ۱۸۰ باب گل‌خانه‌ی بزرگ، ۲۳۰ باب گل‌خانه‌ی کوچک، تطبیق سه پروژه آبیاری، ساخت ۲۳۰ باغچه خانگی، توزیع یک‌صد بسته صندوق زنبور عسل برای باشندگان محل نیز شامل فعالیت‌های انجام‌شده پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی در ولایت ننگرهار می‌شود. هم‌چنین ساخت و بازسازی مرکز آموزشی دهقانان، توزیع چهارهزار

شامل پسته، سیب، انگور و چهارمغز در چهار ولسوالی بادغیس از طریق این پروژه ساخته و هم‌چنین ۲۵۵ باب گل‌خانه بزرگ، ۱۷۰ باب گل‌خانه کوچک احداث شده است. در عین حال، ۲۲ پروژه آبیاری در بادغیس تطبیق و ۲۸۷ باغچه خانگی ساخته شده است.

توزیع ۴۰ بسته صندوق زنبور عسل، ۱۲ هزار و ۵۴۰ کیلوگرام کود کیمیاوی، آموزش ۲ هزار و ۹۴۷ زراعت‌پیشه زن و مرد، توزیع ۲۵۵ بسته وسایل باغداری، توزیع ۳۳۷ بسته وسایل پروسس مواد غذایی، ساخت چهار باب کوشخانه و ده سردخانه نیز شامل فعالیت‌های انجام‌شده از سوی CBARD در ولایت بادغیس است. با تطبیق این پروژه‌های بزرگ و کوچک زراعتی در ولایت‌های ننگرهار، فراه و بادغیس، ده‌ها هزار تن از باشندگان این ولایات از مزایای آن مستفید شده و در عین حال، منجر به محدود شدن دامنه‌ی کشت‌زارهای کوکنار، افزایش محصولات دهقانان و بهبود اقتصاد خانواده‌ها شده است. فعالیت پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی که به منظور محو کشت‌زارهای کوکنار و جای‌گزین ساخت کشت‌های بدیل و سودآورتر راه‌اندازی شده است، بیشتر در دوازده ولسوالی ولایات ننگرهار، فراه و بادغیس متمرکز بوده است و قرار است تا سال ۲۰۲۲ هم‌چنان به فعالیت‌های گسترده‌ی خود ادامه بدهد.

و شش صد کیلو کود کیمیاوی به دهقانان، آموزش بیشتر از یک‌هزار و ۱۸۵ زراعت‌پیشه زن و مرد، توزیع ۹۰۲ بسته وسایل باغداری، توزیع ۴۹۱ بسته وسایل پروسس مواد غذایی هم شامل فعالیت‌های انجام‌شده است.

در فراه

ولایت فراه در غرب کشور نیز از ساحات تحت فعالیت پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی وزارت زراعت است. از زمان آغاز به فعالیت این پروژه تاکنون، یک‌هزار و ۲۴۷ جریب باغ جدید انار، انگور، شفتالو، آلو، عناب، ناک و بادام در دو ولسوالی ولایت فراه ساخته شده است. هم‌چنین احداث ۱۸۱ باب گل‌خانه‌ی بزرگ، ۱۰۹ باب گل‌خانه‌ی کوچ، تطبیق ۶۶ پروژه آبیاری، ساخت ۶۰ باغچه خانگی، توزیع ۴۰ بسته صندوق زنبوردار عسل، ساخت و بازسازی مرکز آموزشی دهقانان، توزیع ۶ هزار و ۳۳۱ کیلوگرام کود کیمیاوی به دهقانان، آموزش یک‌هزار و هجده زراعت‌پیشه زن و مرد، توزیع ۲۶۲ بسته وسایل باغداری، توزیع ۲۱۵ بسته وسایل پروسس مواد غذایی و احداث ۳۰ باب کوشخانه نیز شامل فعالیت‌های انجام‌شده CBARD در ولایت فراه است.

کارکرد CBARD در بادغیس

شهروندان ولایت بادغیس نیز، طی دو سال اخیر شاهد اجرای هزاران پروژه بزرگ و کوچک زراعتی از طریق پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی در زادگاه‌شان بوده‌اند. طی دو سال اخیر، یک‌هزار و ۶۷۷ جریب باغ جدید

توزیع ۱۱ هزار و ۶۲۰ نهال عناب به دهقانان پیش‌قدم در ولایت فراه

ریاست زراعت ولایت فراه برای ۷۰ دهقان پیش‌قدم در این ولایت، ۱۱ هزار و ۶۲۰ نهال عناب توزیع کرد.

به گفته‌ی مسوولان در ریاست زراعت فراه، این نهال‌ها قرار است در قریه‌جات حومه‌ی مرکز، بکوا، پشت‌کوه، قلعه‌ی کاه، و جوین این ولایت غرس شود.

پنج هزار و ۵۰۰ نهال در سرپل غرس می‌شود

ریاست زراعت، آبیاری و مالداري ولایت سرپل، با آغاز کمپین نهال‌شانی در این ولایت، گفته است که قرار است در این کمپین پنج‌هزار و ۵۰۰ نهال مختلف‌النوع در سراسر ولایت سرپل غرس شود.

کمپین نهال‌شانی همه ساله از سوی این ریاست به منظور گسترش سرسبزی و ایجاد فضاهای سبز در سرپل اجرا می‌شود. این نهال‌های میوه‌ای و زینتی، اکثراً در قوریه‌های خود این ولایت تولید می‌شوند.

هینگ افغانستان بی نظیر، ارگانیک و پردرآمد

دکتر محمد تمیم صدیقی
گزارش گر

مشهور است. البته از بخش های هوایی آن در مرحله ساقه دهی نیز شیره ای تراش می شود. هم چنین هینگ گیاه طبی طبیعی افغانستان است که طبق معلومات جمع آوری شده نشان می دهد که نبات طبی وحشی هینگ در ولایت های سمنگان، هرات، بغلان، بدخشان، سرپل، تخار، کندز، بلخ، فاریاب، بادغیس، بامیان، جوزجان، فراه، غور رشد می کند.

هینگ یا آنغوزه گیاهی با ریشه هایی ضخیم و گوشتی است. این گیاه در مناطق خشک و آهکی نواحی گرم آسیا مثل بیابان های خشک ایران و کوه های افغانستان و در هند رشد می کند و گل هایی زرد رنگ دارد که به صورت گل آذین چتری در انتهای ساقه ها قرار می گیرند. میوه این گیاه، حالت بیضی شکل و قهوه ای رنگ است. از ساقه این گیاه نوعی صمغ استخراج می شود که به نام همان آنغوزه نام برده می شود و مزه ای گس و تقریباً تند و سوزاننده و بویی شبیه به بوی نامطبوع ترکیبات گوگرد را دارد که بخش دارویی گیاه را تشکیل می دهد. این گیاه بوی تند و مزه تلخی دارد گیاه آنغوزه به صورت بته ای بزرگ، علفی و چندساله است که ارتفاع آن گاهی به ۲ تا ۲٫۵ متر هم می رسد. گیاه طبی هینگ به دو صورت پرورش می یابد؛ به صورت آبی و للمی.

فصل کشت و برداشت

فصل کشت گیاه طبی هینگ معمولاً در فصل خزان آغاز می شود. در منطقه ای دارای آب و هوایی مثل سمنگان، پس از پانزدهم عقرب کشت گیاه هینگ آغاز می شود. این گیاه به صورت پاشیدن تخم و همین طور غرس نهال کشت می شود. آن طوری که رییس اداره زراعت سمنگان می گوید، هر گاه از تخم استفاده شود، این گیاه حدود چهار تا پنج سال بعد به ثمر خواهد رسید و اما اگر نهال آن غرس شود، پس از یک سال به ثمر می رسد. نهال این گیاه معمولاً از قوربه ها به دست می آید.

گیاه هینگ، در فصل بهار، برگ های خود را حفظ می کند اما پس از آن برگ هایش می ریزد. با ریختن برگ ها، فصل برداشت حاصل می رسد. با ریختن و قطع کردن برگ ها، شیره ای آن با تیغ زدن، از ساقه گرفته می شود. ساقه این گیاه ضخیم است و شیره ای آن که پس از تیغ زدن بیرون می شود، مدت زمانی پس از خشک و سفت شدن، جمع آوری می گردد.

از شیره ای هینگ که به نام آنغوزه نیز یاد می شود، برای درمان بیماری های مختلفی از جمله قولنج، سرطان شکم، قطع قاعده گی، تشنج، خروسک، کاهش فشار خون و چندین بیماری دیگر استفاده می شود. هم چنین از شیره ای آن برای نگهداری و طمع دادن به غذا نیز استفاده می شود.

طریقه مصرف هینگ

هینگ را هم می توانید به صورت پودر، روغن و ادویه در غذاهای مختلف استفاده کنید. صمغ (شیره) این گیاه را می توانید به صورت محلول در آب یا مخلوط با عسل، فلفل و روغن زیتون استفاده کنید.

آن فرق می کند. او گفت که در هر جریب زمین نظر به بته هینگ ۲۰۰ تا ۳۰۰ کیلو هینگ به دست می آید. هم چنین همه ساله ساحه تحت کشت هینگ افزایش پیدا میکند در سطح تولید نیز افزایش رونما می گردد. آقای ساعی در مورد کیفیت و فروش هینگ می گوید که هینگ درجه اول دانه ای هر کیلو در بدل ۸۵ دالر امریکایی و سورت دوم آن به ۷۰ دالر امریکایی در بازارها فروخته می شود. علاقه مندی دهقانان به کشت گیاه هینگ زیاده شده است. شماری از دهقانان به صورت مستقیم با کشورهای هند، پاکستان و امارت متحده عرب محصولات شان را صادر می کنند.

به نقل از طرح توسعه ای هینگ وزارت زراعت (تایید شده از سوی شورای عالی اقتصادی):

«افغانستان یک کشور کوهستانی است که در حدود پنج هزار نوع گیاه مختلف النوع دارد و ۲۵ تا ۳۰ درصد آن انحصار کشور می باشد. انواع گیاهان طبی به طور وسیعی در افغانستان رشد کرده و به شکل عنعنه ای این گیاهان توسط مردم برای درمان وسیعی امراض استفاده می گردد. علاوه بر این، گزارش دیگر نشان داده که ۲۱۵ نوع گیاه طبی مهم به طور عنعنه ای در کشور کشت و استفاده می شود.

مهم ترین اقلام گیاهان طبی شامل هینگ، شیرین بویه، زیره، ایله رنگ، کاکوتی، اسپند، ریحان، کرابیه و لنگاش می باشد.

هینگ *Ferula assafoetida* نبات چندین ساله و علفی بوده که تا چند سال اول به صورت علفی رشد می کند و بالاخره ساقه ای گل دهنده تولید و چرخه ای زنده گی آن به پایان می رسد. انواع مختلف هینگ در جهان یافت می شود. در افغانستان سه نوع هینگ (هینگ سرخ، هینگ سفید و چهیر) به صورت طبیعی وجود دارد که از جمله اقلام مهم صادراتی افغانستان است.

برگ های نبات هینگ به صورت علفی و به رنگ سبز تیره با بریده گی های زیاد هستند. که طول آن ها به ۵۰ الی ۶۰ سانتی متر نیز می رسد. ساقه این نبات قوی راست و فایبری و پوشیده از موکها و تقریباً به حالت استوانه ای است که ارتفاع آن گاهی تا ۲٫۵ متر می رسد. ریشه آن پایا با قطر حد اکثر ۱۲ سانتی متر است که تا عمق ۴۰ سانتی متر در خاک نفوذ می کند. رشد ریشه های موازی با سطح خاک به حفظ خاک در مناطق تحت پوشش این نبات کمک می کند. شیره هینگ از ریشه یا قاعده ساقه نبات بر اثر تیغ زدن حاصل می شود. که به هینگ

هینگ یا آنغوزه از مهم ترین اقلام

گیاهان طبی و صادراتی افغانستان به شمار می رود و میزان کشت و تولید شیره ای آن از سال ۱۳۹۳ خورشیدی به این سو، رشد چشم گیری در کشور داشته است.

به اساس آمار ریاست احصاییه وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، نشان می دهد که تنها در سال ۱۳۹۸ خورشیدی، دوهزار و ۵۰۰ متریک تن شیره هینگ در سطح کشور تولید شده است. عمده ترین بازار گیاه طبی هینگ تولید افغانستان، هند است. این گیاه بیش تر در ولایات بلخ، تخار، جوزجان، سمنگان و بدخشان کشت می شود.

هم چنین قرار است در سال ۱۴۰۰، پروژه تنظیم و ارزش افزایی محصولات طبی به ویژه هینگ نیز در ولایات های بلخ، سمنگان، کندز، تخار، بدخشان، جوزجان، فاریاب، سرپل، هرات، بادغیس، غور، پکتیا، غزنی، فراه و لوگر راه اندازی و تطبیق شود

سمنگان

سمنگان از جمله ولایاتی است که بیش ترین ساحه للمی هینگ را دارد. عبدالرحمان ارغندیوال رییس زراعت، آبیاری و مالداری ولایت سمنگان، می گوید که در این ولایت ۱۹ هزار و ۷۰۲ هکتار گیاه هینگ به صورت للمی کشت شده است. او گفت که ۸۹ هکتار زمین نیز به شکل آبی هینگ کشت شده است. آقای ارغندیوال تاکید کرد که تنها در سال گذشته ۷۰۰ هکتار زمین للمی هینگ در این ولایت احیا و برای ۸۰۰ نفری که در این بخش فعالیت داشتند بسته های زراعتی شامل پانزده قلم وسایل به شمول تخم هینگ نیز توزیع شده است. در سال جاری نیز برای هشت صد نفر نیز بسته های زراعتی برای کشت و رفع حاصل گیاه هینگ در دو ولسوالی سمنگان توزیع می شود.

با این حال، آقای ارغندیوال تاکید دارد که میزان علاقه مندی دهقانان به کشت و تولید هینگ در حال افزایش است. او گفت با صادرات گیاه هینگ از کشورهای همسایه از طریق افغانستان به هند و همین طور برنامه های دولت برای گسترش کشت و تولید این گیاه، توجه دهقانان را به خود جلب کرده است. او گفت: «ولایت هایی مثل بلخ، بغلان، سمنگان و سایر ولایاتی که در شمال و شمال شرق قرار دارند، اکثریت دهقانان شان برای کشت هینگ رو آورده اند. هم دولت در این راستا تلاش های خود را دارد و هم علاقه مندی خوبی را که دهقانان به این دارند؛ چون این گیاه یکی به آب کم ضرورت دارد و می شود همان باران های تابستانی و بهاری که داریم این رشد خوبی دارد. دوم این که هم می شود این گیاه را به شکل آبی کشت بکنیم که ما در سمنگان به شیوه های مختلف کشت شده است.»

بلخ

ریاست زراعت، آبیاری و مالداری ولایت بلخ از افزایش روزافزون حاصلات هینگ در این ولایت خبر می دهد.

محمد سالم ساعی، رییس زراعت ولایت بلخ می گوید که بیش بینی های ریاست زراعت ولایت بلخ نشان می دهد ممکن ساحه تحت کشت در این ولایت در حدود چهار هزار جریب باشد. وی تاکید کرد که این ساحه کشت از یک سال تا پنج سال می باشد در سال پنج مورد استفاده قرار می گیرد.

تولید هینگ در هر جریب نظر به خاصیت و کیفیت خام

عبدالرحمان:

کشت شالی با شیوه مکانیزه حاصلات شالی مرا یکونیم برابر ساخته است

عبدالرحمان، یک تن از دهقانان قریه مغوله در ولسوالی خواجه بهاء الدین ولایت تخار است که از سالها بدین سو در مزرعه‌ی خویش غلجیات مختلف، به ویژه شالی را به شکل عنعنه‌ای و یک نواخت کشت می‌کرد. هم‌چون دهقانان دیگر، عبدالرحمان نیز کشت و زراعت را از اجدادش به ارث برده و هم‌مانند اجدادش در مزرعه‌های خویش شالی و دیگر غلجیات را به گونه‌ی یک‌نواخت کشت می‌کند. او همه‌ساله با تطبیق طریقه‌های یک نواخت کشت شالی، نمی‌توانست حاصلات خوبی را به دست بیاورد و نیز در طول کشت، مزرعه‌ی او با امراض و آفت‌های گوناگون نباتی مبتلا می‌شد، اما امسال از سوی پروژه سکتوری حوزه دریایی پنج آمو (P-ARBSP) یک مزرعه‌ی نمایشی شالی برای او ایجاد شد که حاصلات آن در مقایسه با شیوه عنعنه‌ای حدود یکونیم برابر بوده و نیز از لحاظ کیفی، شالی خوش کیفیت را به بازار عرضه کرده است. در جریان ساخت این مزرعه‌ی نمایشی چندین بار از دواهای متفاوت جهت پیش‌گیری از شیوع امراض

ک. مرسل هاشمی
گزارش‌گر پروژه‌ی «CPMO»

نباتی استفاده صورت گرفته که از یک‌سو از امراض گوناگون جلوگیری شده و از سوی دیگر در کیفیت حاصلات شالی نقش اساسی را ایفاء کرده است. در کل، زمین مزرعه‌ی نمایشی با استفاده از تکنولوژی «Land Laser Leveling» به شکل معیاری هموار شده است، روی این ملحوظ مزرعه‌ی نمایشی در مقایسه با شیوه یک‌نواخت ۵۰ درصد کم‌تر آبیاری شده است. قابل یادآوری است که در جریان ساخت و پرورش شالی در این مزرعه‌ی نمایشی حدود ۳۰۰ تن از دهقانان که خانم‌ها نیز در میان‌شان شامل بودند، حضور داشتند و از سوی تیم تکنیکی پروژه آموزش‌های لازم را در بخش‌های مختلف فرا گرفتند. به گونه مثال؛ طریقه‌های عصری آبیاری، خیشاوه، تخم پاشیدن، هموار کردن زمین و دیگر بخش‌ها، آموزش‌های فنی به دهقانان این قریه ارایه شده است. عبدالرحمان در مورد مزرعه‌ی نمایشی خود می‌گوید: «ما از سال‌ها بدین سو در مزرعه‌ی خویش شالی را به شیوه سنتی کشت می‌کردیم، دقیق همان طریقه‌هایی که از اجداد و نیاکان برای ما به میراث مانده است، اما امسال از سوی پروژه پنج آمو یک مزرعه‌ی نمایشی شالی برای ما ایجاد شد که در طول ساخت این مزرعه نمایشی و شالی‌کاری، آموزش‌های عملی نیز به دهقانان این قریه ارایه گردید.

تخم شالی استفاده کردم و حاصلات‌مان نسبت به سال‌های قبل بیش‌تر شده است.» عبدالرحمان می‌افزاید: «سال گذشته از یک جریب زمین مزرعه‌ی خود را حدود ۹۵۲ کیلو گرام شالی به دست آورده بودم اما امسال با کشت در مزرعه‌ی نمایشی، از یک جریب زمین، حدود یک هزار و ۲۳۲ کیلو گرام شالی به دست آوردم که مقدار حاصلات آن را چیزی کم‌تر از یکونیم برابر، بیش‌تر نشان می‌دهد.» قابل ذکر است که پروژه سکتوری حوزه دریایی پنج آمو از سوی بانک انکشاف آسیایی «ADB» و اتحادیه اروپایی (EU) تمویل می‌گردد.

در کل ما در بخش‌های خیشاوه کردن، تخم پاشیدن و آب دادن، آموزش‌های لازم دیدیم که در سال‌های آینده در مزرعه‌های خویش این مهارت‌ها را تطبیق خواهیم کرد. زمانی که شالی را به شیوه عنعنه‌ای کشت کنیم، بته‌های هرزه در بین مزرعه ظهور می‌کند و اما با تطبیق شیوه مکانیزه نه تنها این که بته‌های هرزه از بین می‌رود، بل ساقه نبات نیز قوی شده و حاصل خوب می‌دهد. به گونه مثال سال قبل در یک جریب زمین حدود ۲۱ کیلوگرام تخم استفاده کردم، اما امسال در همان یک جریب زمین حدود ۱۱ کیلوگرام

کانادا ته د هېواد د و چوو مېوو صادرات پیل شو

بناغلی سعید وویل، چې دې موخې ته د رسېدو په پار، هلې ځلې کېږي، چې په بېلابېلو زونونو کې د وطني محصولاتو د بسته بندي مرکزونه جوړ شي تر څو د هېواد د صادراتي محصولاتو بسته بندي د نړیوالو معیارونو په کچه ترسره شي.

حجت الله فضلي د افغانستان د سوداګرۍ خونې رییس وویل: «د افغانستان محصولات دنړۍ په ټولو مارکېټونو کې نوموتی او ښه نوم لري، مهمه خبره داده، چې یاد بازارونه څنګه وپېژندل شي او د صادراتو لارې ورته خلاصې شي، په یو بازار باید متګي و نه ووسو. امکانات فراهم شوي دي، چې محصولات معیاري او نړیوال کړو باید له پخوا لا جدي کار ووشي سړني ټاکل شوي موخې ته په ګټو به دوه میلیارډه صادرات ولرو که په سمه توګه کار ووشي او که نړیوال بازارونه تشخیص او سوداګریز بیلانس وپېژنو سر کال به تر درې ملیارډه ډالرو صادرات ولرو.

په همدې توګه د «راز فوډ» شرکت مسوول عبدالستار غفاري د افغانستان محصولاتو ته د بهرنیو وګړو پر لېوالتیا خبرې وکړې او زیاته یې کړه: «په دې جوړه کې د ۵۰۰ زره ډالرو په رزینت مېوې صادروو چې، ۱۴ ډوله وچې مېوې په کې شاملې دي، په بېلابېلو هېوادونو کې مو ګار کړې ددې لپاره، چې هېواد سره مو مېنه وه هېواد ته راغلو او پانګوونه مو وکړه تر څو د وطني تولیداتو په وده کې ونډه ولرو، د کار تر پیل مخکې مو د نړیوالو بازارونو لېوالتیا ولید خلک د افغانستان محصولاتو ته ډېره لېوالتیا لري. باید وویل شي، چې یاد محصولات دځمکنی ټرانسپورټ له لارې د ازبیکستان-ترکیې هېوادونو له لارې کانادا ته صادرېږي.»

لرو چې نور شرکتونه هم اقدام وکړي او په دې برخه کې کار وکړي او دا لړۍ ادامه پیدا کړي.»

بناغلی غفوري وویل، چې په نږدې راتلونکې کې به د خلیج او منځی آسیا هېوادونو ته هم صادرات ولرو. بناغلی ولسمشر له خوا هم سپارښتنه شوې، چې یاد مارکېټونه پرانیستل شي. په همدې توګه د کورنیو تولیداتو او صادراتو په برخه کې د ولسمشر سلاکار جلال الدین سعید، وویل: «د راز فوډ شرکت څخه مننه کوو، د وطن دوستۍ کار یې وکړ. د ټولو افغانانو مسوولیت دی، چې په دې برخه کې کار وکړي. خپل صادرات زیات او د محصولاتو کیفیت ښه کړو. غږ کوو، چې د صادراتو لارې پرانیستل شوي دي. د محصولاتو پلور لپاره غوره بازارونه لرو. په نږدې راتلونکې کې به خلیج او استرالیا هېوادونو ته د صادرات پیل شي، د ولسمشر نظر دادی، چې د افغانستان سړني صادرات باید میلیارډونو ډالرو ته ورسېږي.»

کانادا ته د افغانستان د وچوو مېوو د صادراتو غونډه نن د کابل په بادام باغ کې په لاره واچول شوه او کانادا ته د هېواد ۱۴ ډوله وچوو مېوو لېږد پیل شو.

په دې مراسمو کې د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت د اوبولګولو او طبیعي سرچینو مرستیال حشمت الله غفوري، د کورنیو تولیداتو او صادراتو په برخه کې د ولسمشر سلاکار جلال‌الدین سعیدي، د افغانستان د نړیوالې سوداګرۍ د خونې رییس حجت الله فضلي او د «راز فوډ» د صادراتي شرکت مسوول خبرې وکړې.

د کرنې وزارت د اوبولګولو او طبیعي سرچینو مرستیال حشمت الله غفوري وویل: «هیله لرو، چې ۲۰۲۱ کال د صادراتو لپاره ښه کال وي، تېرګال د کرونا وبا یوشمېر ستونزې رامنځته کړې او زیانمن شو، کانادا یو لری هېواد خو افغانی محصولاتو لپاره یو نوی او ښه بازار دی، د افغانستان محصولات په ټوله نړۍ او په ځانګړې توګه د سیمې هېوادونه، منځنی آسیا، سوېلي آسیا، چین او خلیج کې ډېر او لویې مارکېټونه لري، په یادو هېوادونو کې د نړۍ درې میلیارډه وګړي ژوند کوي، دا هېوادونه د محصولاتو پلور لپاره لوی مارکېټ دي، د افغانستان محصولات ښې ځانګړنې او کیفیت لري، د افغانستان اقلیم او خاوره د کرنیزو محصولاتو او مېوو لپاره ځانګړې امتیاز دی، نسبي ښې ګڼې چې لرو باید له هغه څخه ګټه پورته کړو او معیاري محصولاتو چمتو کړو ترڅو زموږ پېرېدونکي زیات او نړیوال استاډارډ سره برابر شو.»

بناغلی غفوري له خصوصي سکتور څخه غوښتنه وکړه، چې په دې برخه کې پانګونه او له پخوا ډېرې هلې ځلې وکړي: «د افغانستان